AHMED BİN MUHAMMED EL-MERVEZÎ

Tanınmış hadîs ve fıkıh (İslâm hukuku) âlimi. Künyesi, Ebû Bekir el-Mervezi'dir. Doğum târihi bilinmemektedir, 275 (m. 888) târihinde vefât etti. Mervezî diye bilinir. Babası Harzemli idi. Annesi Mervlidir. Ahmed bin Hanbel hazretlerinin en üstün talebelerinden idi. Hayatı boyunca hocasının yanından ayrılmadı. Dâima onun hizmetinde bulunurdu. Ahmed bin Hanbel (radıyallahü anh), Ahmed el-Mervezî'yi çok severdi. Birgün, Ahmed bin Hanbel (radıyallahü anh) bineğinde gidiyordu. Ona, nereye gidiyorsun diye sordular. Tûbâ ağacına dedi. Gittiği yerin Bekir el-Merzevî olduğu görüldüğünde Tûbâ ağacından maksadının O olduğu anlaşıldı. Ahmed bin Hanbel (radıyallahü anh) Ona "Senin söylediğin her söz, benim sözüm gibidir" derdi. Ahmed Mervezî, Ahmed bin Hanbel hazretlerinden ilim, amel ve edeb olarak çok şeyler aldı. Resûlullah efendimizin (aleyhisselâm) sünnet-i seniyyesine bağlılığı çok fazla idi. O ayrıca, Muhammed bin Minhâl ed-Darîr, Muhammed bin Abdullah bin Nûmeyr, Ubeydullah el-Kavârirî, Hârûn bin Ma'rûf, Süreyc bin Yûnus ve daha birçok âlimden ilim öğrenip, rivâyette bulunmuştur. Ondan da Muhammed bin Muhalled el-Attâr, Muhammed bin Îsâ bin Velîd ve başkaları rivâyetlerde bulunmuştur.

Âlimler Onun hakkında şöyle buyurdular.

İshâk bin Dâvud: "Allahü teâlânın emrettiği ve beğendiği şeylere büyük bir titizlikle riâyet ederdi."

Ebû Bekir bin Sadaka: "İslâmiyeti, bid'at sahiplerine (Ehl-i sünnet i'tikâdında olmayanlara) karşı müdâfaa etmekte örnek, nümûne bir zât idi."

Abdülvehhâb el-Verrâk, Ebû Ali bin Revvâs'a; falanca, çok vera' sahibi (şüphelilerden sakınır) demişti. Bunun üzerine Ebû Ali, "Fakat, Mervezî'nin vera'sı daha başkadır. O, vera' bakımından çok yüksek derecededir" dedi.

Ahmed el-Mervezî, birgün Ahmed bin Hanbel hazretlerinin yanına gitti. Ona nasıl sabahladınız? diye sordu. Ahmed bin Hanbel (radıyallahü anh): "Allahü teâlâ, farzların yapılmasını; Resûlullah efendimiz (aleyhisselâm), sünnet-i seniyyesine uyulmasını; sağımızda ve solumuzda bulunup, amellerimizi yazan melekler, sâlih amel yapılmasını; nefis, arzu ve istekler peşinde koşmayı; şeytan, kötü söz ve işlerle uğraşmayı; can alıcı melek Azrail (aleyhisselâm) rûhu almayı; çoluk çocuk, yiyecek ve giyeceklerinin te'mînini isterlerken, ben nasıl sabahlarım, sen düşün artık" buyurdu.

Yine O, Ahmed bin Hanbel hazretlerine “Allahü teâlânın indinde yüksek derecelere kavuşanlar, bu mertebeye nasıl ulaştılar?” diye sorunca, “Doğrulukla cevâbını verdi.

Ahmed bin Hanbel hazretlerinin “İkindiden sonra uyumak, iyi değildir” buyurduğunu nakletti.

Ahmed bin Hanbel, talebesi ile beraber bulunuyordu. Daha, güneş doğmamıştı. Talebelerine: “Cennetin günleri, işte şu gördüğünüz durumdadır” dedi.

Ahmed bin Hanbel’e, “Allah için sevmek nasıl olur?” diye sorulunca, “Sevdiğim dünyâ menfaati için değil de, Allahü teâlânın rızâsından başka hiçbir düşünce olmadan sevmektir” cevâbını verdi.

Hocam bana şu ma’nâda bir şiir okudu: “Beni, Allah için sevmiyenin sevgisine güvenmem.” “Allahü teâlânın rızâsı için birbirini, sevenlere, dünyâ ne kadar değersiz ve ehemmiyetsizdir.”

Ahmed el-Mervezî anlattı: Bir gece rü’yâda şöyle gördüm. Kıyâmet kopmuş, melekler insanların etrâfını kuşatmışlardı. Bu sırada meleklerin şöyle dediğini duydum: “Bugün, zâhidler (dünyâya, onun aldatıcı ve geçici lezzetlerine aldanmayıp, ebedî Ve sonsuz âhıret lezzetlerini ve ni’metlerini kazanmak için çalışanlar) kurtuldular.” Sonra Resûlullah efendimizi gördüm. “Ey Ahmed bin Hanbel! Gel, kendini, Rabbine arz et” buyurdular. Ben de o sırada hocamın arkasında idim.

Ahmed bin Hanbel hazretlerinin, Ahmed el-Mervezî’ye sevgisi o kadar çoktu ki, eşyalarını bile onun yanına bırakırdı. Bir defasında, üzerinde cübbesi yoktu. Nerede olduğunu soranlara, “Mervezî’nin yanında” cevâbını verdi.

Ahmed bin Hanbel anlattı: Yesâd bin Zerî’nin babası vefât etmişti. Kendisine babasından kırk kese kalmıştı. Her bir kesede, bin veya daha fazla dirhem vardı. Fakat o, bu keselerden hiçbirşey almadı. Çünkü o, belki bu dirhemler haram yollardan kazanılmıştır, o zaman haram yemiş olurum diye korkmuştu.”

Buyurdular ki: “Birbiriyle söz yarışında bulunanlar, felah bulmazlar. Aynı zamanda, bid’ate düşmekten de kendilerini muhafaza edemezler.”

Mervezî hazretleri, büyük âlim İmâm-ı Mâlik’in altmış sene; bir gün oruç tutup, bir gün tutmıyarak devam ettiğini, her gün sekizyüz rek’at namaz kıldığını, bildirmiştir.

Ahmed el-Mervezî hazretleri vefât ettiği zaman, Ahmed bin Hanbel hazretlerinin ayak tarafına defn edildi. Cenâze namazını Hârun bin Abbâs el-Hâşimî kıldırdı.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-ı Hanâbile cild-1, sh. 56

2) Tezkiret-ül-huffâz cild-2, sh. 631

3) Târîh-i Bağdâd cild-4, sh. 423

4) El-A’lâm cild-1, sh. 204

5) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 166